

# **Порядок формування навчальних планів підготовки фахівців за освітнім ступенем «Бакалавр», «Магістр» денної та заочної форм навчання у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки**

## **1. Загальні положення**

На виконання Закону України «Про вищу освіту» зокрема статей 10, 29, 50, 62, перехідних та Прикінцевих положень цього Закону та з урахуванням наказів МОН України від 16.09.2014 р. № 1048 та від 25.11.2014 р. № 1392, № 47 від 26.01.2015 р. подається «Порядок формування навчальних планів підготовки фахівців за освітнім ступенем «Бакалавр», «Магістр» денної та заочної форм навчання у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки».

1.1. При розробці освітньо-професійних програм, освітньо-кваліфікаційних характеристик, навчальних планів напрямів підготовки (спеціальностей) до затвердження нових стандартів вищої освіти керуватися галузевими стандартами вищої освіти, затвердженими до 2015 р.; Довідником користувача Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС), Брюссель, 6 лютого 2009 р.; Методичними рекомендаціями щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах МОН України № 1/9-119 від 26.02.2010 р., «Роз'ясненнями та рекомендаціями щодо реалізації наказу Міністерства освіти і науки від 26 січня 2015 року № 47 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік» та окремих норм Закону України «Про вищу освіту» (додаток до листа МОН від 13.03.2015 № 1/9-126), наказами та нормативними листами МОН України.

1.2. Проект навчального плану, підписаний завідувачами випускових кафедр і деканом факультету (інституту), затверджений на засіданні вченої ради факультету (інституту), подається в навчальний відділ. До проекту

додається витяг із галузевого стандарту напряму підготовки (спеціальності) (за наявності).

Навчальний план проходить експертизу в навчальному відділі, навчально-методичному відділі з ліцензування та акредитації, погоджується проректором із навчальної роботи, схвалюється Вченою радою університету й затверджується ректором.

1.3. Навчальні плани заочної форми навчання складаються на основі затверджених навчальних планів денної форми навчання. Перелік усіх навчальних дисциплін і послідовність їх вивчення, загальний обсяг годин, види контролю мають відповідати денній формі навчання (за винятком дисципліни «Фізичне виховання»).

1.4. Навчальний план розробляється на весь період реалізації відповідної освітньо-професійної програми підготовки фахівців відповідного освітнього ступеня (бакалавр, магістр). У випадку прийняття нових галузевих стандартів розробляється новий навчальний план та затверджується у встановленому порядку.

## **2. Структура навчального плану**

2.1. Оформлення навчальних планів має бути виконане відповідно до запропонованих зразків (Додаток 1, 2, 3, 4) та формули для розрахунків годин навчального плану (Додаток 5).

2.2. Навчальний план формується за структурою, єдиною для всіх вищих навчальних закладів та складається з розділів:

- **Графік навчального процесу** (визначає тривалість теоретичного навчання, екзаменаційних сесій, практик, державної атестації, канікул).

Для навчального плану заочної форми навчання графік навчального процесу відсутній.

- **План навчального процесу** (входить порядковий номер дисципліни; назва дисципліни; форма семестрового контролю (залік або екзамен); наявність курсової роботи (проекту); практика; загальний обсяг годин; кількість кредитів

ЄКТС; обсяг аудиторних годин (лекції, практичні (семінарські), лабораторні, індивідуальні заняття (для напрямів підготовки (спеціальностей) інституту мистецтв); обсяг позааудиторних годин (консультації); годин, виділених на самостійну роботу студентів (включно години, які виділені студенту на підготовку до екзамену); розподіл аудиторних годин за курсами та семестрами (тижневе навантаження студентів аудиторними годинами); посеместровий розподіл годин на лекції, практичні (семінарські), індивідуальні, лабораторні заняття; кількість тижнів (для заочної форми навчання – днів) у кожному семестрі.

### **2.3. Графік навчального процесу (для денної форми навчання):**

- тривалість навчального року триває 52 тижні, крім випускного семестру;
- тривалість семестрового контролю 5 тижнів (2 тижні – зимова екзаменаційна сесія, 3 – тижні літня екзаменаційна сесія);
- теоретичне навчання, практична підготовка 35 тижнів;
- державна атестація – не більше 4 тижнів;
- сумарна тривалість канікул – не менше 8 тижнів.

### **2.4. План навчального процесу:**

- *для освітнього рівня «Бакалавр» складається з:*
  - нормативних навчальних дисциплін – максимум 75 % від загального обсягу кредитів ЄКТС;
  - вибіркових навчальних дисциплін – не менше 25 % від загального обсягу кредитів ЄКТС;
- ***Нормативну частину становлять:***
  - 1) цикл навчальних дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки;
  - 2) цикл навчальних дисциплін фундаментальної, природничо-наукової підготовки;
  - 3) цикл навчальних дисциплін професійної та практичної підготовки.

Цикл навчальних дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки є уніфікованим і містить перелік обов'язкових дисциплін, порядок їх вивчення та форми контролю (якщо інше не передбачено галузевим стандартом).

Навчальні дисципліни нормативної частини плану формуються на основі галузевого стандарту напряму підготовки (спеціальності) за його наявності.

***Вибіркову частину становлять:***

*Цикл дисциплін вільного вибору студентів – не менше 25 % від загального обсягу кредитів ЄКТС:*

1) цикл навчальних дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки

1) цикл навчальних дисциплін фундаментальної, природничо-наукової підготовки;

2) цикл навчальних дисциплін професійної та практичної підготовки.

Цикл професійної та практичної підготовки вільного вибору студента містить, як правило, перелік спеціалізацій, які мають формувати у нього відповідні компетентності та сприяти працевлаштуванню випускника. За відсутності спеціалізації студенту пропонується перелік дисциплін вільного вибору.

***- для освітнього рівня «магістр» складається з:***

нормативних навчальних дисциплін – максимум 75 % від загального обсягу кредитів ЄКТС;

вибіркових навчальних дисциплін – не менше 25 % від загального обсягу кредитів ЄКТС;

***– Нормативну частину становлять:***

1) цикл навчальних дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки;

2) цикл навчальних дисциплін професійної та практичної підготовки.

***Вибіркову частину становлять:***

*цикл дисциплін вільного вибору студента – не менше 25 % від загального обсягу кредитів ЄКТС:*

- (може містити цикл навчальних дисциплін професійної та практичної підготовки й дисциплін спеціалізації).

2.5. Обов'язковими дисциплінами циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки для усіх напрямів підготовки (спеціальностей) є:

- **для освітнього ступеня «бакалавр»:**

1. Історія України (4 кредити, форма контролю – екзамен) (шляхом об'єднання курсів «Історія української культури» та «Історія України»);

2. Українська мова (за професійним спрямуванням) (4 кредити, форма контролю – екзамен);

3. Філософія (4 кредити, форма контролю – екзамен) (шляхом об'єднання або включення окремих модулів з навчальних курсів «Релігієзнавство», «Етика і естетика», «Логіка» );

4. Іноземна мова (за професійним спрямуванням) (10 кредитів, форма контролю – 2 заліки, 2 екзамени);

5. Фізичне виховання (для денної форми навчання) (6 кредитів, форма контролю – заліки у 2, 4 семестрах). Дисципліна читається протягом 1–4 семестрів (2 години аудиторних, 2 години у секціях), 5–7 семестр – факультативно – лише у секціях. «Стрілецький спорт» є обов'язковим змістовим модулем курсу «Фізичне виховання» і читається на 1 курсі;

6. Основи інформаційних технологій (3 кредити, форма контролю – екзамен) (шляхом об'єднання курсів «Інформатика і комп'ютерна техніка» та «Інформаційні технології в освіті і науці»);

7. Педагогіка і методика викладання в закладах освіти (для напрямів підготовки, в яких складовою частиною кваліфікації є вчитель) (3 кредити, форма контролю – екзамен);

8. Психологія (для напрямів підготовки, в яких складовою частиною кваліфікації є вчитель) (3 кредити, форма контролю – екзамен);

9. «Творчий феномен Лесі Українки» (2 кредити, форма контролю – залік).

Для вільного вибору студента освітнього ступеня «Бакалавр» треба запропонувати цикл навчальних дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки обсягом 12 кредитів. У цей цикл можна включати фахові дисципліни напряму підготовки. Кількість кредитів на вивчення кожної з цих дисциплін визначається факультетом (інститутом). У разі потреби у цей цикл можливе включення дисциплін із поданого переліку:

- «Основи екології»;
- «Основи економічної теорії»;
- «Політологія»;
- «Основи права»;
- «Соціологія»
- Безпека життєдіяльності та основи охорони праці

Обов'язковим змістовим модулем курсу «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» є «Перша медична допомога».

- *для освітнього ступеня «магістр»:*

1. Інтелектуальна власність (2 кредити, форма контролю – залік);
2. Цивільний захист та охорона праці в галузі (3 кредити, форма контролю – залік);
3. Методика викладання дисциплін за фахом у вищих навчальних закладах (для спеціальностей в яких складовою частиною кваліфікації є викладач) (3 кредити, форма контролю – екзамен);
4. Освітній менеджмент (для спеціальностей, в яких складовою частиною кваліфікації є викладач) (2 кредити, форма контролю – залік).

У цикл дисциплін професійної та практичної підготовки пропонується ввести навчальний курс «Методологія і організація наукових досліджень в галузі знань».

Якщо дисципліни, що входять до переліку нормативних, є профільними для відповідного напрямку підготовки (спеціальності), то вони вилучаються з нього з відповідним збільшенням обсягу часу на професійну та практичну підготовку.

2.6. Вибіркові навчальні дисципліни встановлюються вищим навчальним закладом (якщо інше не передбачено галузевими стандартами) залежно від специфіки фахової підготовки, вводяться для реалізації освітніх і кваліфікаційних потреб студента, для посилення його конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці тощо.

### **3. Порядок формування навчального плану**

3.1. Назва галузі знань, напрямку підготовки (спеціальності) повинна відповідати чинній ліцензії та Переліку напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах. Визначається кваліфікація, спеціалізації, які отримає студент за відповідним освітнім рівнем після завершення навчання (успішному виконанню навчального плану).

3.2. Загальний термін навчання:

- за освітнім ступенем «бакалавр» для денної форми навчання становить 3 роки 10 місяців. Для заочної форми тривалість навчання може перевищувати термін навчання денної форми на 25 % (1 навчальний рік).

- за освітнім ступенем «магістр» становить 1 рік 5 місяців – 1 рік 10 місяців для денної й заочної форм навчання.

3.3. Тривалість теоретичного навчання на один навчальний рік для студентів денної форми навчання складає, як правило, 18 тижнів в осінньому семестрі та 17 – у весняному. Тривалість семестрів і дата початку теоретичних (аудиторних) занять можуть бути змінені у випадку проведення навчальних і виробничих практик із відривом від занять.

Тривалість семестрів (заліково-екзаменаційних сесій) для заочної форми навчання (додаткові оплачувані відпустки) становить для студентів 1–2 курсу 30 календарних днів щорічно; на 3 і наступних курсах – 40 календарних днів

щорічно. Враховуючи особливості фахової підготовки й навчального навантаження, студентів можна викликати на навчання в міжсесійний період (до 80 годин на навчальний рік).

3.4. Навчальні плани денної форми формуються з урахуванням вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу. Кредит передбачає всі види навчальної діяльності: лекції, практичні (семінарські), індивідуальні, лабораторні заняття, консультації, самостійну роботу, підсумковий контроль. Практики, курсові роботи (проекти) також визначаються в кредитах. Кредити присвоюються за всіма видами навчальної діяльності студента, які передбачають оцінювання навчальних досягнень.

3.5. Нормативна кількість залікових одиниць для підготовки «бакалавра» становить 240 кредитів, «магістра» – 90–120 кредитів. Один кредит – 30 годин. На один навчальний рік відводиться 60 кредитів, на семестр – в середньому 30.

3.6. Аудиторна робота включає: лекції, практичні (семінарські), індивідуальні (для напрямів підготовки (спеціальностей) інституту мистецтв), лабораторні заняття, заліки, екзамени, які проводяться за затвердженим в установленому порядку розкладом.

- Обсяг аудиторного навантаження за освітнім ступенем «бакалавр» (денної форми навчання) становить:

на 1–3 курсах – від 1/3 (34 %) до 1/2 (50 %) від загального обсягу (18–28 годин тижневого навантаження);

на 4 курсі – 1/3 (34 %) від загального обсягу (18–22 годин тижневого навантаження);.

При цьому важливо зважати, що кількість аудиторних годин в одному кредиті ЄКТС може відрізнятись залежно від галузі знань та спеціальності: підготовка у сфері природничих наук, інженерних спеціальностях тощо потребує більшого часу на роботу в лабораторіях та практичну підготовку, у той час при підготовці студентів за спеціальностями соціально-гуманітарного спрямування більше часу має виділятися на самостійну роботу студента.



- Обсяг аудиторного навантаження за освітнім ступенем «магістр» (денної форми навчання) становить 1/3 (34 %) від загального обсягу (16–18 годин тижневого навантаження).

3.6. Обсяг навчального навантаження студента (трудомісткість навчання) встановлюється в академічних годинах.

Обсяг аудиторного навантаження має бути кратним кількості тижнів.

Кількість аудиторних годин із навчальної дисципліни для студентів заочної форми навчання повинна становити не менше 1/4 від аудиторних годин навчальної дисципліни денної форми навчання. Річне аудиторне навантаження для студентів заочної форми навчання для освітнього ступеня «бакалавр», зазвичай, не повинно перевищувати 1160 годин, для рівня «магістр» – 240 годин.

3.7. Позааудиторна робота включає консультації, які організуються в позааудиторний час за окремим графіком, затвердженим в установленому порядку. Для заочної форми навчання консультації проводяться у період сесій та міжсесійних занять.

У навчальних планах консультації обраховуються 6 % від загального обсягу на заочній формі – 12 %.

3.8. Рекомендований обсяг навчальної дисципліни – 4 і більше кредитів ЄКТС. Планування дисциплін обсягом 3 кредити здійснюється у виняткових випадках. Оптимальний обсяг однієї обов'язкової навчальної дисципліни на семестр має становити 5-6 кредитів ЄКТС. За освітнім ступенем бакалавр планувати не більше 60–65 дисциплін (не більше 16 дисциплін в рік). Вивчення усіх навчальних дисциплін має завершуватись заліком або екзаменом. Якщо дисципліна викладається впродовж декількох семестрів, проміжний контроль може бути модульним. Сумарна кількість заліків та екзаменів (включаючи практики та курсові роботи (проекти)) за семестр не повинна перевищувати 8 форм контролю (не більше 5 екзаменів).

3.9. Кількість курсових робіт (проектів) не повинна перевищувати 3 (якщо інше не передбачено галузевим стандартом) із навчальних дисциплін, які є базовими для відповідного напрямку підготовки. Курсова робота (проект) з дисципліни оцінюється окремо, за її виконання студентів присвоюються кредити ЄКТС і це має бути відображено у навчальному плані (орієнтовний обсяг 3 кредити) окремою графою та враховуватися в число 16 дисциплін. Курсова робота (проект) не виконується в першому та останньому семестрах. Курсова робота (проект) на освітньому ступені «магістр» не планується, якщо інше не передбачено галузевим стандартом.

3.10. Види й назви практик (навчальна та виробнича) із зазначенням назви практики, семестру проходження, кількості тижнів (для заочної форми навчання – днів) і кредитів визначається галузевими стандартами напрямів підготовки (спеціальностей), за їх відсутності – випусковими кафедрами. Практикам, які плануються в тижнях, встановлюється 1–1,5 кредити за кожен тиждень. При цьому, практики, як цикл підготовки, входять до числа навчальних дисциплін.

Навчальна практика, як правило, планується на 1–2 курсах з метою отримання первинних професійних знань та умінь. Практика може проводитись під час теоретичного навчання (не забирати навчальних тижнів), а також бути з відривом від теоретичного навчання. Для напрямів підготовки (спеціальностей), де програма навчальної практики передбачає виїзд за межі міста, до назви вказати – «з виїздом».

Виробничу практику рекомендовано планувати на 3–4 курсах для закріплення та поглиблення теоретичних знань, практичних навичок і планується, як правило, з відривом від теоретичного навчання. Рекомендується педагогічну практику визначити як різновид виробничої. Для ступеня освіти «магістр» асистентську, переддипломну практики визначити різновидом виробничої.

3.11. Види державної атестації (прописується семестр): на освітньому рівні «бакалавр» в навчальний план включається лише комплексний кваліфікаційний держаний екзамен, для рівня «магістр» – магістерська робота (дипломна робота) і/або державний екзамен, якщо інше не передбачено галузевими стандартами напряму підготовки (спеціальності).